GUL VIPSTJERT

Motacilla flava

Foto: Allan Gudio Nielsen

UDBREDELSE OG ÆNDRINGER

Gul vipstjert er fundet ynglende i 707 kvadrater (31 %), heraf sikkert ynglende i 281 kvadrater (13 %). Arten har sin primære udbredelse langs den jyske vestkyst, dog med undtagelse af Blåvandområdet, ved Limfjorden og Randers Fjord og på de sydlige øer samt store dele af Sjælland. Den mangler således stort set i det centrale Jylland og på Bornholm, hvor den kun er registreret muligt ynglende i to kvadrater. Arten har udvidet sin udbredelse siden Atlas II og er således næsten oppe på niveau med udbredelsen i Atlas I med bemærkelsesværdige udvidelser i Nord- og Østjylland samt Storstrøm. Ynglebestandens tæthed er størst langs kysterne af Vestjylland, Limfjorden, Nordøstjylland, Vestsjælland og Sydfalster.

Næsten alle registreringer herhjemme udgøres af nominatformen, *Motacilla flava flava*, mens underarten gulhovedet gul vipstjert, *Motacilla flava flavissima*, er fundet ynglende i fire jyske kvadrater, heraf sikkert ynglende i et kvadrat ved Limfjorden. Det er dermed samme mønster som i de foregående danske atlas, hvor denne underart også er registreret ynglende i et lille antal vestjyske kvadrater.

I Skåne har arten været stabil i udbredelse, mens den i Halland, Storbritannien og Tyskland er gået tilbage mellem de to seneste atlas.

Ynglebestand: Ikke estimeret
Bestandsudvikling 1984-2018:
Yngletid: Moderat tilbagegang ▼
Vinter: Ikke registreret
Udbredelse: >

	Atlas I (1971-74)	Atlas II (1993-96)	Atlas III (2014-17)
Kvadrater	771 (36 %)	521 (24 %)	707 (31 %)
Ændring	-	-33 %	+31 %

Træk: Langdistancetrækfugl
DK rødliste: LC (ikke truet)

Ændringskort Atlas I til Atlas III

1971-74 – 2014-17

- ▲ 4 nye kvadrater i Atlas III
- △ 329 kun ynglende i Atlas III
- ■ 374 ynglende i både Atlas I og Atlas III
- ▼ 397 kun ynglende i Atlas I

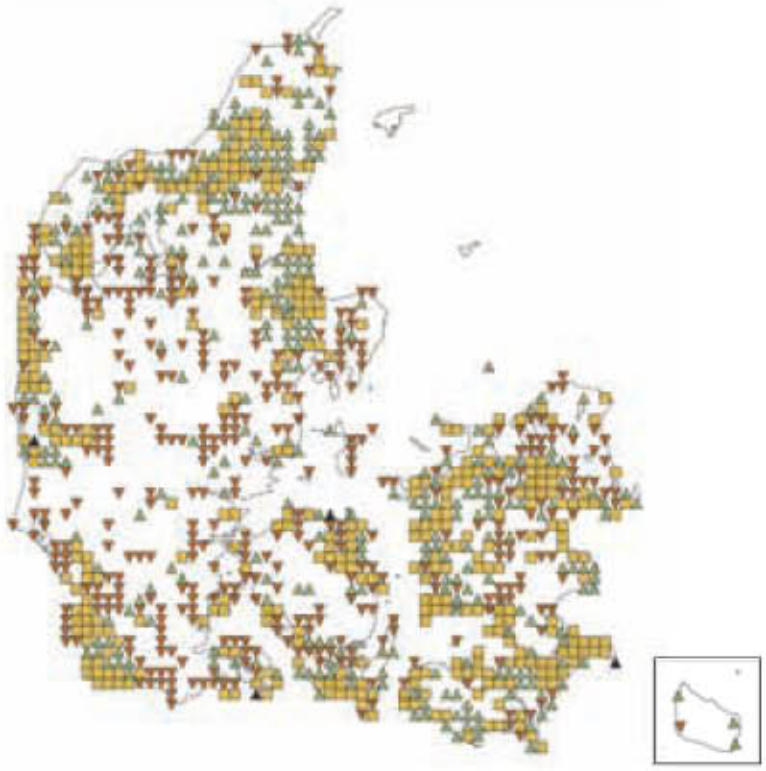

Ændringskort Atlas II til Atlas III

1993-96 – 2014-17

- ▲ 4 nye kvadrater i Atlas III
- △ 399 kun ynglende i Atlas III
- ■ 304 ynglende i både Atlas II og Atlas III
- ▼ 217 kun ynglende i Atlas II

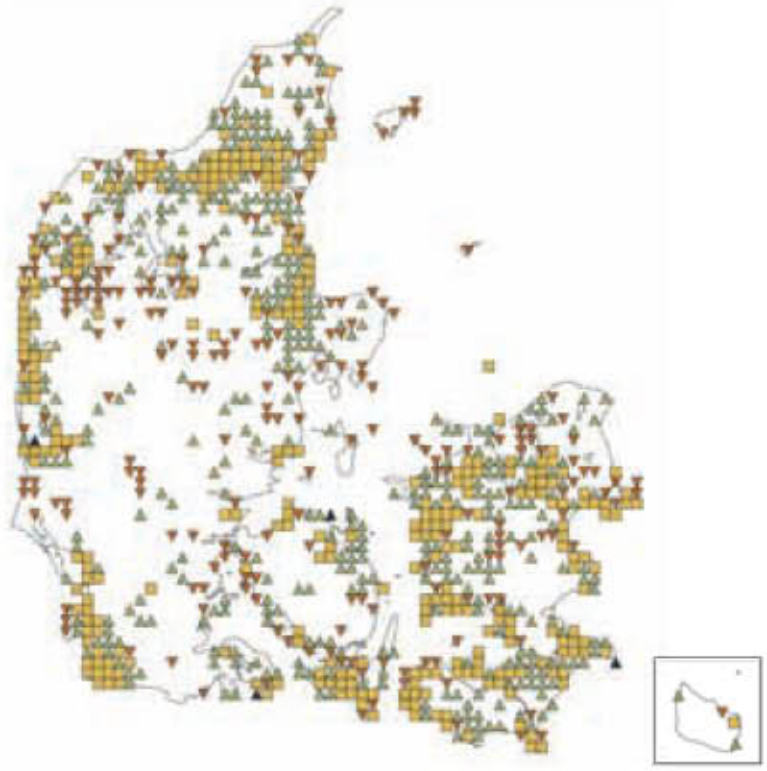

DÆKNING

Gul vipstjert har et karakteristisk og velkendt udseende og kald. Sangen og varselskaldet er dog formentlig ret dårligt kendt, hvorfor også kun mellem en tiendedel og en femtedel af registreringerne udgøres af syngende fugle. Til gengæld udgøres blot en fjerdedel af individer på egnet biotop i yngletiden (mulig ynglen). Arten er formentlig overset især i agerlandet, bl.a. fordi mange deltagere ikke forventer arten på dyrkede marker, og fordi dyrkede marker nok generelt er mindre godt dækket.

Det skal også nævnes, at underarten nordlig gul vipstjert, *Motacilla flava thunbergi*, har en træksæson, der rækker ind i yngletiden for den underart, der yngler herhjemme. En del af de mulige registreringer af gul vipstjert kan måske skyldes forvekslinger med den nordlige underart.

BESTANDSSTØRRELSE

Den aktuelle ynglebestand er ikke estimeret. Sidst i 1980'erne blev bestanden estimeret til 2.000-21.000 par og midt i 1990'erne til ca. 9.000 par. Artens punkttællingsindeks udviser tilbagegang siden 1984, mens artens korttidstendens de seneste 10 år er mere uklar.

Den europæiske ynglebestand estimeres til 9,63-16,00 mio. par.

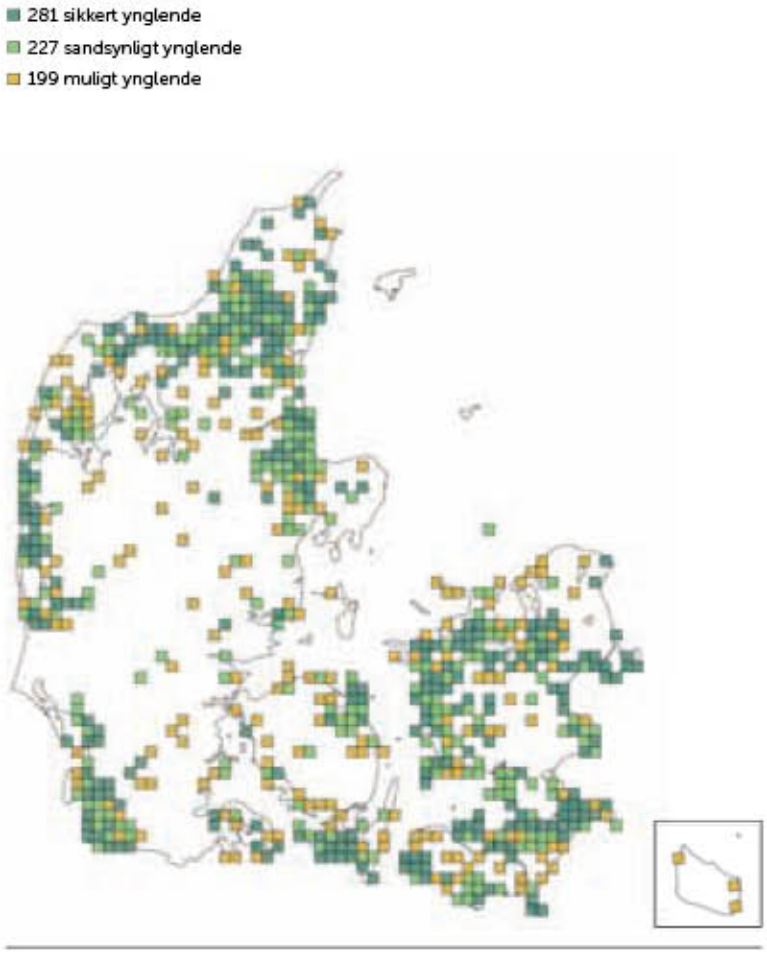

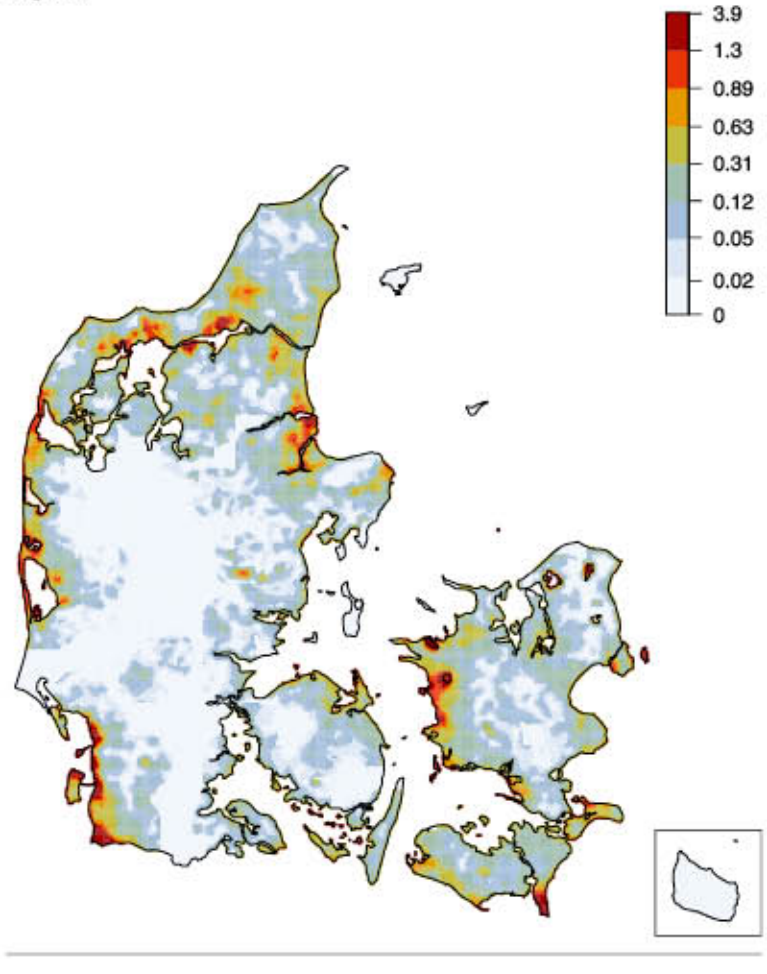

STATUS OG BESKYTTELSE

Gul vipstjert er en ret almindeligt udbredt ynglefugl, hvor den findes. Artens tilknytning til enge og fugtige arealer gør den sårbar over for ændringer i det åbne land, og på internationalt plan vurderes intensivering af landbruget at være en trussel mod arten (BirdLife 2015). Det bør i den forbindelse bemærkes, at gul vipstjert under Atlas III i højere grad end under de tidligere atlas er registreret ynglende i dyrkede marker, gerne med raps eller korn. I dele af landet er det faktisk en betydelig del af bestanden, der er fundet ynglende på dyrkede marker, fx ved Limfjorden, ved Randers Fjord og på Ærø. Målrettede optællinger gennem en årrække har flere af disse steder vist, at gul vipstjert er i fremgang på denne biotop. Den øgede areal med vinterafgrøder herhjemme fungerer fint som ynglehabitat for arten (Kirby *et al.* 2012).

Arten er fredet efter artsfredningsbekendtgørelsen.

ENGLISH SUMMARY

The Yellow Wagtail (*Motacilla flava*) was recorded breeding in 31% of the atlas squares, 13% of these as confirmed breeding. The species is fairly widely distributed, mainly found along the coastline. The distribution decreased from Atlas I to II, while it increased from Atlas II to III. The current Danish breeding population of the Yellow Wagtail has not been estimated.

Artsopslaget er forfattet af Daniel Palm Eskildsen.

REFERENCER

BirdLife International 2015: http://datazone.birdlife.org/userfiles/file/Species/erlob/summarypdfs/22718385_motacilla_flava.pdf.

Kirby, W.B., Anderson, G.Q.A., Grice, P.V., Soanes, L., Thompson, C. & Peach, W.J. 2012: Breeding ecology of Yellow Wagtails Motacilla flava in an arable landscape dominated by autumn-sown crops. *Bird Study 59(4):* 383-393.